

Zlín

Kraj: Zlínský

Správní obvod: Zlín

Nadmořská výška: 230 m n. m.

Počet obyvatel: 72 449

Adresa URL: www.zlin.eu

Okres: Zlín

GPS souřadnice: 49.224437N, 17.662764E

První pís. zmínka: 1322 (702 let)

PSČ: 761 40

Facebook: [mestozlin.eu](https://www.facebook.com/mestozlin.eu)

Památky a zajímavosti Zlín

Působením významných architektů (J. Kotěra, F. L. Gahura, V. Karfík, M. Lorenc) získal Zlín evropsky ojedinělý charakter funkcionalistického města, který nemá obdoby v celé Evropě. Charakteristikou většiny dominantních staveb ve městě jsou typické neomítnuté červené cihly, které jsou základním stavebním prvkem všech objektů, železobetonový skelet, rovná střecha a ocelová okna. Ve městě vyrostly i typické kolonie Baťových jednodomků, dvojdomků a čtvrtdomků určené pro ubytování dělníků. Postaveny tak byly celé městské čtvrti - Zálešná, Podvesná, Letná, Lesní čtvrť nebo Díly. Většina objektů je dnes součástí městské památkové zóny.

K historickým objektům patří zdejší zámek, který stojí na místě bývalé středověké tvrze.

Původně renesanční objekt byl v 18. století přestavěn do barokní podoby. Poslední přestavba na počátku 20. století však necitlivě změnila jeho vzhled. V současné době v zámku sídlí Muzeum jihovýchodní Moravy.

Zlínský mrakodrap, známý jako „jedenadvacítká“, byl dokončen v roce 1938 podle projektu architekta Vladimíra Karfíka. Tato 77,5 m vysoká budova byla před válkou nejvyšším objektem v Československu. Skutečnou technickou lahůdkou je výtah (kancelář šéfa firmy) o rozměrech 6 x 6 metrů s klimatizací a s umývadlem. Samozřejmostí je potrubní pošta či podlahové zásuvky elektrického proudu. Vrcholné Karfíkovo dílo je dnes národní kulturní památkou období funkcionalismu.

Při požáru v roce 1921 byla vážně poškozena budova tehdejší radnice na náměstí Míru. Proto v roce 1923 nechali Zlíňané na stejném místě postavit budovu novou podle architektonických návrhů akademického architekta a sochaře F. L. Gahury. Do dnešní podoby byla radnice dokončována v letech 1936–1937, kdy došlo k její přístavbě v ulici Bartošově. Architekt Gahura je i autorem sochy kováře na severní fasádě. Naproti radnice můžete zhlédnout sochy světců sv. Floriána a sv. Donáta z 18. století. V roce 1933 byla zahájena výstavba kulturního centra, které uzavírá stoupající parkový prospekt mezi internáty. Podle původního návrhu měl celý komplex obsahovat skupinu budov studijně vzdělávacího charakteru vrcholících na ose parku objektem Památníku Tomáše Bati. Došlo však jen k částečné realizaci objektu památníku a dvou studijních ústavů. Tvárnost železobetonového skeletu využil architekt Gahura k zajímavému řešení interiérů i exteriérů s působivými zasklenými plochami. V roce 1954 památník přestavěl akademický architekt J. Staša na Dům umění a vznikly zde prostory galerie výtvarného umění a zlínské filharmonie. V závěru roku 2010 se Filharmonie Bohuslava Martinů přestěhovala do nově postaveného Kongresového centra Zlín, v roce 2013 galerie do 14115 Baťova institutu.

Vila Tomáše Bati se začala stavět v roce 1909 a o dva roky později ji dokončil profesor pražské Akademie

výtvarných umění architekt Jan Kotěra, zakladatel moderní československé architektury. Na parkových úpravách se podílel pražský zahradní architekt František Thomayer. V současné době je vila sídlem Nadace Tomáše Bati. Prohlídky se zde konají pouze pro větší skupinky a po předchozí domluvě. Bez objednání můžete ve všední dny navštívit volně přístupnou zahradu. Ve vile se také konají různé kulturní akce - přednášky, koncerty, oslavy 1. máje a další.

Nový městský hřbitov nechal počátkem 30. let vybudovat Tomáš Baťa podle návrhu architekta F. L. Gahury. Lesní hřbitov byl koncipován na roštovém pravoúhlém půdorysu jako společný ústřední hřbitov pro obce Velkého Zlína. Dominuje mu kamenný kříž s Gahurovou plastikou Ukřižovaného Krista v průsečíku os. Podnikatel Tomáš Baťa a pilot A. Brouček byli po leteckém neštěstí jedni z prvních pohřbených.

Trantírkův dům, nárožní činžovní objekt, byl vystavěn na začátku 40. let v samém středu Zlína. Přízemí bylo vyhrazeno bohatě proskleným obchodním plochám, v dalších čtyřech patrech byly nadstandardní byty. V 90. letech 20. století byl vypracován návrh na rekonstrukci a dostavbu celého komplexu. Římskokatolický kostel sv. Filipa a Jakuba pochází pravděpodobně z 15. až 16. století a je jednou z dominant města. Jeho dnešní podoba vznikla po přestavbě v letech 1800-1830. Oproti barokní podobě má širší a vyšší hlavní loď, okna jsou darem zlínských farníků. Ve zvonici jsou ocelové zvony z Vítkovic a varhany od bratří Riegrových z Krnova.

Architektura evangelického kostela je pojata střídme a jednoduše. Stavbě dominuje štíhlá věž zvonice navazující na dvě hranolovité stavby. Autorem projektu je architekt Vladimír Karfík.

Zámek Zlín

Zámek je čtyřkřídlá budova s vnitřním nádvořím uprostřed sadu Svobody v centru Zlína.

Zámek byl původně gotická tvrz.

Zápisem v deskách zemských z r. 1571 je nezvratně doložena existence tvrze v místech dnešního zámku. Počátky objektu sahají podle archeologických výzkumů do 2. poloviny 15. století. Podstatný význam pro jeho vývoj měla renesanční fáze výstavby, spadající do 2. poloviny 16. století. Přestavba zámku do barokní podoby proběhla ve 2. polovině 18. století. Poslední přestavba, která však dost necitlivě změnila vzhled zámku, se uskutečnila na počátku 20. století.

Dějiny zámku jsou samozřejmě spojeny s dějinami Zlína, jako střediska zlínského panství. Majiteli panství se od 3. čtvrtiny 15. století, kdy je získal Vilém Tetour z Tetova, stali na téměř sto let Tetourové, kteří je v roce 1571 prodali Janu Kropáčovi z Nevědomí. V roce 1589 je zakoupil Kryštof Cedlar Pačlavský a od roku 1622 užívali výnosu panství věřitelé Cedlarů, z nichž nejvlivnější, Kryštof Karel Podstatský z Prusinovic, byl od počátku 30. let faktickým majitelem panství. Až do poloviny 17. století byl zámek trvale obýván. V r. 1655 koupil panství Gabriel Serényi, který obvykle sídlil jinde. Podobně tomu bylo za Rotalů (1712-1763). V r. 1763 zdědila panství nejmladší dcera Jáchyma Adama Rotala, Marie Terezie, provdaná Khevenhüllarová. V letech 1804 až 1857 vlastnili panství Brettonové, od roku 1860 Hauptové. 25. 6. 1929 koupilo zámek město Zlín. Na konci 50. let 20. století do něj bylo umístěno muzeum a výstavní prostory. V zámku sídlí Muzeum jihovýchodní Moravy a Krajská galerie výtvarného umění. Mezi stálé výstavy patří expozice S inženýry Hanzelkou a Zikmundem pěti světadílů, Pamětní síň Františka Bartoše a Zlínské filmové studio od reklamy k tvorbě pro děti. V přízemí západního křídla se nachází Zámecká restaurace a vinárna.

PAMĚTNÍ SÍŇ FRANTIŠKA BARTOŠE(1837–1906) národopisce, folkloristy, jazykovědce a pedagoga, seznamuje návštěvníka s nejvýznamnějšími událostmi jeho života a s jeho díly, ohlasem a oceněním Bartošova díla. Doplněna je částí zařízení Bartošovy pracovny z jeho rodného domku v Mladcové. V Muzeu jihovýchodní Moravy existuje také Studijně-dokumentační středisko Františka Bartoše.

MĚSTSKÉ DIVADLO

Profesionální divadelní scéna byla ve Zlíně založena v roce 1946 a zpočátku sídlila v budově Malé scény na Štefánikově ulici. Městské divadlo, tehdy s názvem „Divadlo pracujících“, bylo postaveno jako první po válce v tehdejší Československu. Dokončeno bylo v roce 1967 podle návrhu architektů M. Řepy a F. Rozhona. Kapacita sálu je 800 diváků. Městské divadlo Zlín je v současnosti považováno za jedno z nej kvalitnějších regionálních činoherních divadel v ČR a kromě vlastního repertoáru nabízí řadu představení hostujících divadel. Zlín pořádá tradičně na začátku května mezinárodní divadelní festival Setkání - Stretnutie. Několikrát ročně mohou zájemci během dnů otevřených dveří nahlédnout do divadelního zákulisí.

VELKÉ KINO

Velké kino bylo postaveno v roce 1933 původně jako provizorium. Budovu navrhovalo stavební oddělení firmy Baťa, a. s., Zlín. Autorství je připisováno F. L. Gahurovi, ale prokázáno je až při úpravě interiéru na divadelní sál v roce 1939. Po výstavbě bylo kino vlastně prvním objektem kulturního vybavení města, určeným pro masové návštěvy a dimenzovaným pro tehdy neuvěřitelných 2 270 osob! Bylo určité největším kinem v předválečném Československu a zřejmě i ve střední Evropě. Stalo se svým jednoduchým kubusem neodmyslitelnou součástí náměstí a podtrhlo dominantní postavení Společenského domu na jeho jižní straně. Před vstupem do Velkého kina se nachází "Chodník slávy", na kterém každý rok během konání Mezinárodního festivalu filmů pro děti a mládež přibude jedna či více nových hvězd.

